

ZOMERMORGEN.

Weer zendt de zomerzon
Goud door het bosch.

Goudschijn is overal,
Waar ge maar ziet,
Hoog bij den looverval,
Laag bij den vliet.

Goud is de looverpraaf
Wiegend in wind,
Hooft ge die toovertaal
Blijde als een kind?

Reddingius.

Stil is het hier.

Zacht ruischt de koele morgenwind door de toppen der boomen en door de lage struiken, en dit eentonig gezang in het groen doet de plechtige stilte als gevoelen. De dauw heeft de velden gedrenkt en aan de slapende bloemkronen hangen zware druppelen, die straks als edelsteenen fonkelen zullen, en waarin het zonnelicht spelen zal, als de wind ze beven doet.

Lichte nevel heeft het al omsluiert; spoedig zal hij verdwijnen voor de warme stralen der komende zon. Van achter de heuvelen rijst ze zoo op in gouden gloed, en alles zal ze kleuren met haar prachtig licht.

Reeds hebben de vogels hun blanke lijfjes opgebeurd in de warme nesten, ze schikken hun morgenkleedjes en nog slaapdronken kijken ze met toevallende oogjes over de wanden van hun kunstige woningen. Daar zwaaien ze weg in breeden boog naar de groene takken en daar kweelen ze met liefelijke stemmetjes hun liederen, die de menschen niet hooren, maar waar de Schepper naar luistert.

Het is het lied van hun vroolijkheid, van hun geluk; het is het lied van hun morgen, die den vogelen bereid werd door Hem, die Zijn schepselen verzorgt, die ze niet alleen het noodige schenkt, maar hun leven ook nog met reine weelde vervult.

Nu komen ook de vlugge herten en reeën de boschlanden afhuppelen, om zich te laven aan den frisschen stroom; hun vriendelijke oogen nemen het morgenlandschap op, en als de dieren zich verkwikt hebben, zullen ze zich wegspoeden naar de dichte deelen van hun woud, om den heelen dag van den zomer te genieten.

Nog een oogenblik, en de zon zegent mild met haar eerste goud de gansche vlakte.

Het speelt in de beken en door de loovers, het streeft de bloemen en de vogelen wakker; het wekt kleuren en zangen.

Nu is de schoonheid der natuur volkomen.

Het jubelt nu van allen kant, en bosschen en heuvelen en dalen „en stroomen en beken en alle de ontwakende vogels en alle de ontluikende bloemen zingen: welkom, o licht!”

De hymne van den zomermorgen stijgt van de aarde op. Waarom klinkt de menschenstem zoo zwak in het krachtige scheppingslied? Op — slapers, naar buiten, waar alles u vóór is in het prijzen van uw Schepper. Verslaapt niet langer het reine genot, dat de zomermorgen u schenken kan in z'n frissche lucht, z'n nieuwe kleuren, z'n vroolijke zangen. Laat uw hart vervullen met vroolijkheid. Als ge straks nog iets zien zult van de natuur, is het schoonste al voorbij.

Dan is de dauw reeds opgedroogd en worden de landen geblakerd door de zon. Want ze stijgt hooger en haar stralen worden feller; ze kleurt het koren geel en stooft de vruchten rijp.

De maaiers staan op de velden met sikkelen en zeis; ze doen ze glimmen tusschen de halmen en straks binden ze de schooven, die den kostelijken schat bevatten voor het zwakke menschenleven.

Zoo wordt op 't stil, onschuldig veld
Het leven, van geen angst bekneeld,
Voor zacht genoegen wakker!
De rust bewoont de rieten kluis,
Door schaamlen eenvoud rein en kuisch;
De hoop, den vruchtbren akker.

Daar buiten op het land, waar al, wat gezien wordt, u van Goddelijken arbeid spreekt, waar de werken des Heeren u toespreken, waar de menschelijke arbeid veel meer op den achtergrond treedt, daar komen we onder den machtigen indruk van de grootheid en de wijsheid des Scheppers.

Over de waarde daarvan denken we zoo weinig na. Alsof de kennis Gods uit de natuur niet veel beteekent. We lezen de Schrift zoo weinig in eenvoudigheid, vandaar dat we zoo vaak Gods groote werken daarbuiten vergeten.

En toch wijst ons de Schrift zelf op de hooge beteekenis van de scheppingswonderen voor het leven.

Als Job schier van alles beroofd is en in onbeschrijflijke ellende verkeert, als de menschen hem beschuldigen van zonden en zijn smart verzwaren, dan troost God Zijn lijdenden knecht met Hem als rond te leiden door de schatkamers der natuur, en hem te spreken van de sterren des hemels en van de dieren der aarde, met hem te wijzen op het leven van struis en paard, met hem een blik te geven op de wijsheid, waardoor alles is gemaakt, een wijsheid, die voor den mensch verborgen is, wier plaats hij zelfs niet kent.

En zoo leert God Job verstaan, dat diezelfde wijsheid ook de historie van een menschenleven maakt, en dat nog minder de gangen Gods in dat leven zijn te verklaren dan die in de geschiedenis der onbezielde en levenloze schepping.

En dat is de troost, die Job geniet uit 's Heeren onderwijs.

O, die vogelen, die zoo rustig op de takken zingen kunnen, die bloemen op onze velden, dat golvende graan, dat donzige gras, dat stille bosch, die ruischende wind, die klaterende beek, die schoonheid daarbuiten, die regemaat in het natuurleven verkondigen aan ons, drukke menschen, die jagen en zweogen om brood en klee en huis en gerief en waarom al meer niet, dat er een hand is, die alle ding verzorgt, die alle ding bestuurt, die ons eigen leven schiep en bewaart.

We weten het zoo goed en we vergeten het zoo spoedig. Zomermorgen van Jules Dupré herinnert ons weder aan dit al.

De kunstenaar, die ons dit schoone tafereel schonk, heeft zich niet laten verleiden door den geest van zijn tijd, om de schoonheid van zijn landschappen te verminken.

Integendeel, het is alsof hij te sterker de werkelijkheid wil weergeven, naarmate anderen haar in duistere symboliek verbergen.

Hoofdzaak was hem de waarheid in de kunst. En zóó vervulde hem dit ideaal, dat zijn stukken er soms als reliefs uitzien. Vooral de belichting door de zon vermocht hij treffend weer te geven.

Gecopiëerde natuur gaf hij. Maar hij zocht naar schoonheid. In zooverre was hij toch weer idealist. En de realisten, die getracht hebben zich te verdedigen met een beroep op Dupré, hebben dit uit het oog verloren.

Niet alle werkelijkheid is der uitbeelding waardig. Penseel en pen dienen te onderscheiden.

Wat liefelijk is en wél luidt geeft de onderwerpen aan. Echte kunst bemint de werkelijkheid van het ideaal.

A. L. V. H.

